RETSMØDERAPPORT
i de forenede sager 181 til 184/86 *

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

A — *Faktiske omstændigheder*

1. De fire sagsøgere er alle tjenestemænd i de videnskabelige og tekniske tjenestegrupper, og er tjenestegørende i Det Fælles Forskningscenter i Ispra. Sergio Del Plato er født i 1939 og har en doktorgrad i arkitektur fra universitetet i Milano; han blev ansat i Kommissionen i 1966 og er på nuværende tidspunkt tjenestemand i kategori B 3/7.

Giovanni Ferrari er født i 1943 og blev ansat i Kommissionen i 1964; han er »laurea in scienze naturali« fra Milanos universitet og er på nuværende tidspunkt tjenestemand i kategori B 3/5.

Massimo Paruccini er født i 1940 og blev ansat i Kommissionen i 1961; han har studeret filosofi ved universitetet og er på nuværende tidspunkt tjenestemand i kategori B 2/6.

Enrico Rodari er født i 1943 og blev ansat i Kommissionen i 1964; han er »laurea in scienze biologiche« fra Milanos universitet og er på nuværende tidspunkt tjenestemand i kategori B 4/7.

2. Afsnit VIII, som består af artiklerne 92 til 101, i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber indeholder særlige bestemmelser for videnskabelige og tekniske tjenestemænd i Fællesskaberne. Vedtægtens artikel 45, stk. 2, bestemmer: »En tjenestemands overgang fra en tjenestegruppe eller kategori til en anden tjenestegruppe eller højere kategori, kan kun finde sted på grundlag af en udvælgelsesprøve«. I vedtægtens artikel 98, stk. 2, hedder det imidlertid: »Bestemmelserne i artikel 45, stk. 2, finder ikke anvendelse på de i artikel 92 nævnte tjenestemænd«. I artikel 92 fastlægges »de særlige bestemmelser for de tjenestemænd i Det Europæiske Atomenergifællesskab, der har en stilling, som kræver videnskabelig eller teknisk viden inden for det nukleare område, og hvis vederlag afholdes over forsknings- og investeringsbudgettet«.

Når disse bestemmelser sammenholdes, fremgår det, at der ikke kræves deltagelse i en udvælgelsesprøve ved overgang fra en tjenestegruppe eller kategori til en anden tjenestegruppe eller højere kategori, når der er tale om tjenestemænd i de videnskabelige og tekniske tjenestegrupper.

Kommissionen har ikke desto mindre længe anset det for nødvendigt at benytte en procedure for udvælgelse af de personer, som kan komme i betragtning til ændring af tjenestegruppe. Derfor har den i *Meddelelser fra Administrationen* af 24. juni 1983 (s. 36) — som flere gange tidligere — fastsat »De nærmere procedureregler forud for beslutninger om ændring af kategori fra B til A

* Processprog: Fransk.

for tjenestemænd og midlertidigt ansatte i de videnskabelige eller tekniske tjenestegrupper«.

Disse regler, hvorved der indføres »en ordning, ved hjælp af hvilken man kan vurdere egnetheden hos videnskabelige eller tekniske tjenestemænd eller midlertidigt ansatte i kategori B til at udføre arbejde, der henhører under kategori A«, fastsætter visse adgangsbetingelser, og der nedsættes et ad hoc-udvalg »med den opgave at opstille listen over tjenestemænd eller midlertidigt ansatte i kategori B, som kan komme i betragtning ved en beslutning om ændring af kategori«.

3. De væsentligste bestemmelser i disse regler er følgende.

— For at kunne ansøge om ændring af kategori skal man opfylde følgende tre betingelser: for det første tilhøre de videnskabelige eller tekniske tjenestegrupper, for det andet være indplaceret i lønklasse B 1, B 2 eller have mindst fire års anciennitet i B 3, eller have mindst seks års anciennitet i B 4, og for det tredje ikke være fundet uegnet i tre på hinanden følgende procedurer. Disse betingelser skal dog ikke være opfyldt af tjenestemænd eller midlertidigt ansatte, som »har bestået en universitetseksamen eller en eksamen fra en anden højere læreanstalt inden for videnskab eller teknik; dog på betingelse af, at de kan dokumentere mindst 6 års faglig erfaring på det videnskabelige eller tekniske område, og at de har været ansat i Fællesskaberne som tjenestemænd eller midlertidigt ansatte inden for det videnskabelige eller tekniske område i alt 4 år«.

— Ad hoc-udvalget, som har til opgave at opstille listen over de tjenestemænd eller midlertidigt ansatte, som kan komme i betragtning ved en beslutning om ændring af kategori, består af en formand og tre medlemmer i kategori A, udpeget af ansættelsesmyndigheden, og tre medlemmer, udpeget af det centrale personaleudvalg, hvoraf mindst to i kategori A, mens én kan være i lønklasse B 1 eller B 2, forudsat at han ikke er potentiel ansøger til ændring af kategori.

Reglerne præciserer, at udvalgets beslutninger skal træffes ved almindeligt flertal.

— Udvalgets opgaver er fastlagt i procedurereglernes punkt III, stk. 2; det skal gennemgå hver ansøgning, og efter en eventuel samtale med ansøgerne opstiller det listen over de ansøgere, der får tilladelse til at udarbejde en opgave, hvilket betyder, at de går videre til procedurens fase to.

Det påhviler udvalget efter en vurdering af ansøgerens forslag at fastsætte emnet for den opgave, som vedkommende skal udarbejde. Opgaven skal vedrøre »videnskabelige eller tekniske områder og være resultatet af et personligt arbejde«.

Ansøgere, der »har universitetseksamen eller eksamen fra anden højere læreanstalt inden for videnskab eller teknik, og som kan dokumentere de under punkt II, stk. 2, fastsatte krav om faglig erfaring og anciennitet (dvs. som kan dokumentere mindst 6 års faglig erfaring på det videnskabelige eller tekniske område, og som har været ansat i Fællesskaberne som tjenestemænd eller midlertidigt ansatte inden for det videnskabelige eller tekniske område i sammenlagt 4 år) fritages for indlevering af en opgave. Disse

ansøgere kan anerkendes som egnede til ændring af deres kategori efter en kontrol af deres eksamensbeviser og en samtale med udvalget med henblik på en vurdering af deres kompetenceniveau og -område«.

— Efter afslutningen af arbejdet skal udvalget tilstille ansættelsesmyndigheden en begrundet rapport med en liste over de ansøgere, som anses for egnede til at udøve hverv i kategori A, med angivelse af hver ansøgers kompetenceområde. Ifølge procedureregelerne vil udnævnelserne »derefter blive besluttet af ansættelsesmyndigheden alt efter tjenestens behov og de budgetmæssige muligheder«. Det fremgår ligeledes, at »den endelige liste over egnede ansøgere er gyldig, indtil der udarbejdes en ny«.

— 76 tjenestemænd og midlertidigt ansatte afleverede ansøgninger, heriblandt 36 med en eksamen fra et universitet eller anden højere læreanstalt inden for videnskab eller teknik. De fire sagsøgere blev den 16. september 1985 af formanden for ad hoc-udvalget og Generaldirektøren for Administration og Personale underrettet om, at der var truffet afgørelse om, at de »ikke var egnede«, dvs. at de ikke var blevet opført på listen over ansatte, som udvalget anså som egnede til at komme i betragtning ved en beslutning om ændring af kategori.

Det er disse afgørelser, som de fire sagsøgere har anfægtet.

B — *Skriftveksling*

I henhold til vedtægtens artikler 90 og 91 har de fire sagsøgere indbragt klager over ad hoc-udvalgets afgørelse om ikke at opføre dem på listen over ansatte, som var fundet egnede til ændring af kategori.

Kommissionens vicepræsident afviste klagerne ved fire afgørelser af 4. april 1986, som sagsøgerne derefter indbragte for Domstolen. Ved kendelse af 23. oktober 1986 har Domstolens Tredje Afdeling besluttet at forene de fire sager.

II — Parternes anbringender og argumenter

I alt væsentligt er anbringenderne i de fire stævninger de samme. En af Kommissionen nedlagt afvisningspåstand skal imidlertid behandles først.

A — *Kommissionens afvisningspåstand*

Hovedparten af sagsøgernes anbringender vedrører gyldigheden af »De nærmere procedureregler forud for beslutninger om ændring af kategori fra B til A for tjenestemænd og midlertidigt ansatte i de videnskabelige eller tekniske tjenestegrupper« (herefter benævnt »procedureregelerne«), som blev offentliggjort i *Meddelelser fra Administrationen* den 24. juni 1983.

Som det nærmere vil fremgå senere, har sagsøgerne gjort gældende, at der ved meddelelsen oprettes en myndighed (ad hoc-udvalget), som ikke har kompetence på området, at der i realiteten afholdes en udvælgelsesprøve uden overholdelse af tjenestemandsvedtægtens regler herom, samt at der i øvrigt med hensyn til udvælgelsen af de

personer, der anses for egnede til ændring af kategori, er en række spørgsmål, som ikke er reguleret i procedurereglerne.

Kommissionen gør imidlertid gældende, at Domstolen i dom af 11. marts 1986 (Hermanus Adams m. fl. mod Kommissionen, sag 294/84, Sml. s. 977), har fastslået, at der må sondres mellem antagelse til påkendelse af sagen som sådan og af de anbringender, som sagen støttes på, idet de to elementer ikke følges ad. Det blev i den nævnte sag fastslået, at en meddelelse om udvælgelsesprøve, som ikke var blevet anfægtet rettidigt, var blevet endelig, og at det ikke længere var muligt at anfægte den »efter dens offentliggørelse, og efter at de fleste eller alle etaper i forbindelse med udvælgelsesprøven allerede er afsluttet, hvilket [ville stride] mod retssikkerhedsprincippet samt mod princippet om den berettigede forventning og god forvaltningsskik«.

Kommissionen har således gjort gældende, at procedurereglerne, der blev vedtaget i 1983 og offentliggjort den 24. juni 1983 i *Meddelelser fra Administrationen*, ikke er blevet anfægtet, og at de følgelig er blevet endelige, hvorefter anbringenderne om procedurereglernes ugyldighed ikke kan admitteres.

Kommissionens har således kun subsidiært taget stilling til disse anbringender.

Sagsøgerne har gjort gældende, at EØF-Traktatens artikel 184 og Euratom-Traktatens artikel 156, der vedrører uanvendelighedsindsigelsen, fastslår et almindeligt princip, hvorefter det altid er muligt til støtte for et sagsanlæg i anledning af en individuel beslutning at fremsætte indsigelse om, at den forordning, som er hjemmel for beslutningen, er uanvendelig.

B — *Gennemgang af de fremførte anbringender*

a) *Ad hoc-udvalgets manglende kompetence*

Sagsøgerne har gjort gældende, at det i procedurereglerne nedsatte ad hoc-udvalg ikke kunne tillægges kompetence til at opstille listen over de medarbejdere, der kunne komme i betragtning ved en ændring af kategori, da en sådan afgørelse kun kan træffes af ansættelsesmyndigheden.

Sagsøgerne har især gjort gældende, at uanset at vedtægtens artikel 98, stk. 2, er en undtagelse fra artikel 45, stk. 2, hvorefter der skal afholdes en udvælgelsesprøve ved overgang fra en tjenestegruppe eller en kategori til en anden tjenestegruppe eller en højere kategori, er der ikke tale om at fravige artikel 45, stk. 1, hvorefter »forfremmelse sker efter ansættelsesmyndighedens afgørelse«.

Men en ændring fra tjenestegruppe B til A er nødvendigvis en forfremmelse efter sagsøgernes opfattelse.

Under disse forhold kunne Kommissionen ikke til ad hoc-udvalget delegere kompetence til at opstille en liste, som kun indeholdt personer, der ansås for egnede til at ændre tjenestegruppe.

Kommissionen har, jfr. Domstolens dom af 20. oktober 1977 (Jänsch mod Kommissionen, sag 5/76, Sml. s. 1817), henvist til, at vedtægten på grund af den usikkerhed, som visse tjenestemænd må leve med på grund af forskningsprogrammernes varighed, og for at tilskynde dem til at deltage i disse pro-

grammer, giver dem visse fordele, bl. a. med hensyn til vederlag, men også ved ifølge artikel 98 at give dem mulighed for at overgå fra en tjenestegruppe til en anden uden udvælgelsesprøve.

For at undgå vilkårlighed har Kommissionen imidlertid fundet det nødvendigt at vedtage en udvælgelsesprocedure. Denne procedure er anvendelig i det omfang, vedtægtens artikel 98 fraviger samtlige bestemmelser i artikel 45, og ikke blot dens stk. 2. Vedtægtens artikel 45 angår forfremmelser, mens det foreliggende tilfælde drejer sig om ændring af tjenestegruppe, som ikke er en forfremmelse.

b) *Overtrædelse af reglerne om udvælgelsesprøver*

Sagsøgerne har gjort gældende, at Kommissionen i realiteten har genindført en udvælgelsesprøve uden samtidig at overholde reglerne om fremgangsmåden herfor, jfr. bilag III til tjenestemandsvedtægten. Det følger heraf, at alle reglerne i bilag III skal overholdes, og især at egnethedslisten, jfr. næstsidste stykke i bilagets artikel 5, så vidt muligt skal indeholde et antal ansøgere, der er mindst dobbelt så stort som antallet af stillinger, der skal besættes.

Kommissionen har hertil anført, at vedtægtens artikel 45, stk. 2, ikke er anvendelig, når der er tale om videnskabelige eller tekniske tjenestemænds overgang til en højere kategori, og at fravigelsen af reglen om udvælgelsesprøver i artikel 45, stk. 2, medfører, at ansættelsesmyndigheden har det videst mulige skøn i forbindelse med tjenestemænds og midlertidigt ansattes overgang fra kategori B til kategori A.

Dette forhindrer dog ikke ansættelsesmyndigheden i at anvende en fremgangsmåde, som indebærer, at den skønsmæssige vurdering af hver enkelt ansøger sker så objektivt som muligt.

Intet forhindrer således Kommissionen, har den anført, i at lade sig inspirere — som i dette tilfælde — af bestemmelserne i vedtægtens bilag III uden dog at være bundet heraf.

Når sagsøgerne har haft alle de krævede garantier, har Kommissionen derefter anført, har de ingen retlig interesse i at anfægte procedurereglerne, således som de blev vedtaget i 1983.

Hertil har sagsøgerne svaret, at Kommissionen har indført en egentlig udvælgelsesprøve baseret på kvalifikationsbeviser og på prøver, hvor garantierne slet ikke svarer til garantierne i vedtægtens bilag III, ligesom proceduren er uegnet og ikke tillader en korrekt vurdering af de enkelte ansøgeres.

c) *Manglende ligebehandling af ansøgere med eksamen fra et universitet eller anden højere læreanstalt*

Sagsøgerne har anført, at undtagelsen i procedurereglerne med hensyn til tjenestemænd og midlertidigt ansatte, som har en universitetseksamen eller en eksamen fra en anden højere læreanstalt inden for videnskab eller teknik, reelt har bevirket, at de er blevet forfordelt i forhold til andre ansøgere. Sagsøgerne har hævdet, at det har været til fordel for de ansøgere, som har afleveret en

opgave, at ad hoc-udvalget har skullet gennemgå opgaverne omhyggeligt, og at samtalen med ansøgeren har kunnet dreje sig om et emne, som både ansøgeren og udvalget har været bekendt med. Samtalen har under disse omstændigheder været langt mere frugtbar, medens ansøgerne med universitetseksamen skulle give en redegørelse på et kvarter om deres speciale, som ofte lå langt fra ad hoc-udvalgets kundskaber og interesser.

Under disse forhold er de sidstnævnte ansøgerne blevet forfordelte, og så meget desto mere da visse ansøgere har specialer, som udvalget overhovedet ikke var fortrolig med.

Sagsøgerne har som karakteristiske tilfælde især henvist til Del Plato, hvis speciale er arkitektur, og Paruccini, der er specialist i matematisk logik.

Kommissionen har hertil svaret, at sagsøgernes argumentation støttes på en ukorrekt gengivelse af samtale nummer to, som ansøgerne havde med medlemmerne af ad hoc-udvalget.

Samtale nummer to havde en varighed på 45 minutter og bestod i, at ansøgeren gav en redegørelse på 15 minutter enten for sin opgave, eller når det drejede sig om de ansøgere, som ikke havde afleveret en opgave, for et videnskabeligt eller teknisk emne i forbindelse med sit speciale. I begge tilfælde skulle redegørelserne efterfølges af en samtale, også på et kvarter, med udvalgets medlemmer. Det sidste kvarter var afsat til almindelige kulturelle, videnskabelige og tekniske spørgsmål.

Under disse forhold blev ansøgerne med universitetseksamen, hvis objektivt forskellige situation begrundede, at man ikke krævede udarbejdelse af en opgave, ikke forfordelt i forbindelse med afviklingen af udvælgelsesproceduren.

Kommissionen har desuden oplyst, at 47 ansøgere fik adgang til den anden samtale, heraf 32 med og 15 uden universitetseksamen, og at af de 32 ansøgere med universitetseksamen blev 11 opført på en af de to egnethedslister, som udvalget opstillede, medens kun 4 af de 15 uden universitetseksamen blev opført på en af de to lister. Gennemførelsesprocenten er således 34,4% for de førstnævnte, mens den for de andre kun er 26,7%.

d) *Kritikken af samtalen*

Sagsøgerne har gjort gældende, at samtalen og især dens sidste del, som kun varede et kvarter, drejede sig om videnskabshistoriske spørgsmål under dække af spørgsmål til belysning af ansøgernes almenviden. Spørgsmålene havde ingen sammenhæng med sagsøgernes specialer, og de var så generelle, at ansøgerne kun kunne svare med almindeligheder.

Kommissionen har gjort gældende, at den anden samtale varede 45 minutter i gennemsnit, hvoraf 30 min. blev brugt til redegørelsen og en samtale om det område, som direkte var ansøgerens speciale, medens kun det sidste kvarter var afsat til spørgsmål vedrørende almindelige videnskabelige emner.

Kommissionen hævder, at det var fuldstændig berettiget at lade en del af samtalen dreje sig om generelle spørgsmål på det vi-

denskabelige og tekniske område, for at udvalget kunne bedømme omfanget af ansøgernes almindelige viden.

Kommissionen har tilføjet, at udvalget havde et vidt skøn ved fastlæggelsen af, hvorledes samtalen skulle gennemføres og udvælgelsen af ansøgerne finde sted.

e) *Sagsøgerne* har gjort gældende, at der *ikke er blevet udarbejdet referat* af de forskellige samtaler, således at det ikke kan kontrolleres, om samtalerne virkelig har givet grundlag for at vurdere de pågældendes kompetenceniveau og -område.

Kommissionen har dertil anført, at det var unødvendigt at udarbejde et referat, og at dette under alle omstændigheder ikke var krævet i procedurereglerne. Kommissionen har fremlagt for det første rapporten om udvalgets arbejde og for det andet visse dokumenter, som forklarer, hvorledes ad hoc-udvalget har givet de forskellige ansøgere point.

Kommissionen hævder, at det af disse dokumenter fremgår, hvor samvittighedsfuldt ad hoc-udvalget har arbejdet.

f) *Manglende overholdelse af fristerne i »Meddelelse til videnskabelige eller tekniske tjenestemænd og midlertidigt ansatte inden for kategori B« (jfr. Meddelelser fra Administrationen af 24. juni 1983)*

Sagsøgerne har gjort gældende, at de frister, som fremgik af meddelelsen til de tjenestemænd og ansatte, som var berørt af den i *Meddelelser fra Administrationen* af 24. juni 1983 offentliggjorte udvælgelsesprocedure, ikke blev overholdt. Det hed i meddelelsen, at ad hoc-udvalget kunne træde sammen i slutningen af oktober eller i begyndelsen af november 1983 og afslutte arbejdet i december 1984. Men — som sagsøgerne har gjort opmærksom på — afsluttede udvalget først arbejdet noget senere end juni 1985.

Hertil har *Kommissionen* svaret, at disse frister kun var vejledende og i hvert fald ikke bindende.

g) *Manglende offentliggørelse af ad hoc-udvalgets bedømmelsesmetode*

Sagsøgerne har gjort gældende, at ad hoc-udvalgets rapport ikke indeholder oplysning om beregningen af de »point«, ansøgerne har fået, og at det således er umuligt for Domstolen og sagsøgerne selv at kontrollere kriterierne for pointgivningen og gennemførelsen af denne.

Kommissionen har fremlagt forskellige dokumenter, hvoraf det efter dens opfattelse fremgår, hvorledes pointgivningen er foregået, og den har gjort gældende, at der ikke kan stilles spørgsmålstegn ved udvalgets vurderinger, når det har løst sin opgave upartisk og samvittighedsfuldt.

h) *Ulovlig anvendelse af et spørgeskema, der blev sendt til de administrativt overordnede*

Sagsøgerne har gjort gældende, at udvalget har sendt et standardspørgeskema til ansøgernes overordnede, selv om procedurereglerne udelukkende omtaler en samtale med de overordnede. De hævder derfor, at procedurereglerne er overtrådt.

Denne overtrædelse har efter deres opfattelse ikke været ganske uden betydning, idet en samtale med de pågældende overordnede havde kunnet give oplysninger af mere væsentlig og mere detaljeret karakter.

Hertil har *Kommissionen* svaret, at procedurereglerne ikke kræver, at udvalget afholder en samtale med ansøgernes overordnede. Den anfører i øvrigt, at udvalget var i sin

fulde ret til at beslutte at sende de pågældende overordnede et spørgeskema vedrørende ansøgerne for at indhente supplerende oplysninger.

i) *Tilsidesættelse af retten til at blive hørt*

Sagsøgerne har anført, at når et spørgeskema var blevet sendt til deres overordnede, burde ansøgerne være blevet underrettet om de pågældende overordnedes vurderinger. Sagsøgerne henviser især til Domstolens afgørelse i ovenfor nævnte sag Hermanus Adams, hvori Domstolen fastslog, at når en udvælgelseskomité støtter sig på bestemte forhold, såsom oplysninger og udtalelser om ansøgerne fra de overordnede, skal ansøgerne have mulighed for at drøfte disse forhold, for at udvælgelseskomitéen lovligt kan tage dem i betragtning.

Kommissionen har svaret, at Adams-afgørelsen ikke er relevant, fordi spørgeskemaet udelukkende var beregnet til at supplere ansøgernes akter og ikke skulle vurderes særskilt. Udvalget var under disse omstændigheder, hvor bedømmelsen udelukkende blev foretaget på grundlag af de to samtaler, ikke forpligtet til at forelægge spørgeskemaerne fra de overordnede for de pågældende ansøgere.

j) *M. Paruccinis anbringender*

En af sagsøgerne, *Massimo Paruccini*, har gjort gældende, at han på grund af sit speciale var blevet bedt om at udarbejde en opgave, hvilket han ikke var forpligtet til ifølge procedurereglerne, da han har en universitetseksamen, men at han havde accepteret at gøre det. Han er imidlertid af den opfattelse, at opgaven ikke er blevet gennemgået af ad hoc-udvalget, og at det for at foretage en korrekt vurdering af indholdet, når henses til emnets særlige karakter, burde have udpeget en sagkyndig, hvilket også er muligt ifølge procedurereglernes punkt III, stk. 2, litra c).

Sagsøgerens opgave vedrørte en vurdering af den økonomiske virkning af teknologiske valg inden for energiområdet.

Kommissionen har hertil bemærket, at det i henhold til procedurereglerne er udvalget, som vurderer, om det er nødvendigt at udpege en sagkyndig. I dette tilfælde har udvalget ment, at udpegelse af en sagskyndig ikke var nødvendig, hvorefter udvalgsformanden har fungeret både som bedømmer af opgaven og som sagkyndig, hvilket også har været tilfældet i forbindelse med andre ansøgere.

I øvrigt har Kommissionen under forhandlingerne fremlagt udvalgsformandens rapport. Kommissionen har tilføjet, at der ikke tidligere fra sagsøgerens side har været rejst kritik af den anvendte fremgangsmåde.

Y. Galmot
Refererende dommer